

кордон України». Інші ж, навпаки, вказують на конкретні й точні дії органів доходів і зборів і не можуть бути розширені, наприклад, п. «12) ведення УКТЗЕД».

З огляду на викладене, слід підтримати Д. В. Приймаченка, що ситуація, яка склалася в сфері регламентації правового статусу органів доходів і зборів, повною мірою не сприяє ефективності діяльності цих органів та ускладнює користування відповідними нормативно-правовими актами в процесі правозастосування. Усунення колізій між завданнями органів доходів і зборів, приведення їх у відповідність до нагальних потреб практичної діяльності у цій сфері та розв'язання інших суперечностей вимагає від правотворця застосування єдиного підходу до нормативного закріплення завдань як усієї системи органів доходів і зборів, так і окремих її складових.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Теория государства и права: Учебник / Под ред. М.Н.Марченко. — М.: Изд-во «Зерцало», 2004.
2. Витрук Н.В. Статус личности в политической системе общества., М., 1993.
3. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» // Відомості Верховної Ради України. — 2011. - № 2. / № 2-3 /. - стор. 34.
4. Митний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. - 2012 р., / № 44-45; № 46-47; № 48. - стор. 1858.
5. Положення про державну митну службу України: Указ президента України від 12 травня 2011 року // Офіційний вісник України.- 2011. - № 37. — Ст. 1514.

УДК 351.741

Стрельченко О. Г., доцент кафедри адміністративного права і процесу НАВС, к.ю.н.;
Намазов Арзу Єтібар огли
студент 2 курсу ННІПП НАВС

Особливості попередження адміністративної деліктності неповнолітніх

У статті виокремлено напрямки попередження адміністративної деліктності та особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх, визначено її профілактичні заходи, які відіграють важливу роль у запобіганні правопорушенням.

Ключові слова: адміністративна деліктність, делікт, відповідальність, відповідальність неповнолітніх, запобігання правопорушень, проступки неповнолітніх.

В статье выделены направления предупреждения административной деликтности и особенности административной ответственности несовершеннолетних, определены ее профилактические мероприятия, которые играют важную роль в предотвращении правонарушений.

Ключевые слова: административная деликтной, деликт, ответственность несовершеннолетних, предотвращение правонарушений, проступки несовершеннолетних.

The article singles out areas of prevention deliktnosti and administrative features of the administrative responsibility of minors, to its preventive measures play an important role in preventing violations.

Keywords: administrative delict, tort, liability, liability of minors, prevention of crime, juvenile offense.

Постановка проблеми. На сьогодні досить актуальна проблема попередження адміністративної деліктності неповнолітніх. У даному питанні, з одного боку, законодавство повинно бути максимально гуманним щодо неповнолітніх правопорушників, а з іншого – вживати найбільш ефективних методів і засобів боротьби з ними з огляду на невпинне зростання правопорушень серед даної групи суб'єктів адміністративних правовідносин.

Довгий час діяльність державних органів, в більшій мірі правоохоронних, переважно була зосереджена на виявленні та розкритті уже вчинених правопорушень, а не на їх попередженні. Разом з тим вже давно доведено, що попередження є найефективнішим і найгуманнішим способом боротьби з правопорушеннями. Науковці єдині й у тому, що попередження правопорушень, зокрема і тих, які вчинюються неповнолітніми, є найефективнішим засобом боротьби з дитячою деліктністю.

Метою статті є з'ясування особливостей адміністративної відповідальності неповнолітніх та внесення пропозицій щодо змін чинного законодавства з відповідного питання.

Аналіз дослідження даної проблеми. Питання щодо адміністративної відповідальності досліджували вчені-адміністративісти: В.Б. Авер'янов., О.Ю. Дрозд, В.К. Колпаков, О.В., Кузьменко, І.Д. Пастух, О.Ф. Скакун, В.Д. Сущенко, О.Г. Стрельченко, О.В. Горбач, Т.Г. Корж, О.М. Ярмак та інші вчені. Не дивлячись на існування цінного ряду наукових розробок з даної теми серед українських вчених дослідження природи адміністративної відповідальності неповнолітніх є актуальними і на сьогоднішній день.

Виклад основного матеріалу. При досягненні шістнадцятилітнього віку неповнолітній набуває адміністративної деліктоздатності і, відповідно, обов'язку нести відповідальність особисто за скоєння адміністративного правопорушення. У цілому ж усі правопорушення, за вчинення яких неповнолітні можуть бути притягнуті до адміністративної відповідальності, можна розділити на три групи:

1) правопорушення, за вчинення яких до неповнолітніх застосовуються заходи впливу, передбачені ст. 24-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП);

2) правопорушення, за вчинення яких неповнолітні підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах, або до зазначених осіб можуть бути застосовані заходи впливу, зокрема: а) незаконні виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах (ст. 44 КУпАП); б) дрібне викрадення чужого майна (ст. 51 КУпАП); в) адміністративні правопорушення у сфері транспорту (статті 121-127 КУпАП); г) керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані сп'яніння (ст. 130 КУпАП); д) дрібне хуліганство (ст. 173 КУпАП); е) стрільба з вогнепальної, холодної металевий чи пневматичної зброї в населених пунктах (ст. 174 КУпАП); є) адміністративні правопорушення, пов'язані з вогнепальною, холодною чи пневматичною зброєю (ст.ст. 190-195 КУпАП);

3) правопорушення, за вчинення яких неповнолітні підлягають адміністративній відповідальності виключно на загальних підставах, зокрема, злісна непокоря законному розпорядженню або вимозі працівника міліції, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця (ст. 185 КУпАП) [1, с.248].

Специфіка адміністративної відповідальності неповнолітніх, безумовно, дає

підстави для виокремлення відповідних заходів правового впливу, необхідних для перевиховання правопорушників, запобігання вчиненню нових проступків, формування правової свідомості і правової культури даної категорії осіб з метою дотримання законодавства України та морально-етичних засад існування й розвитку суспільства.

Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх, — це різновид заходів адміністративної відповідальності, які полягають у державному осуді непропорційної поведінки особи і певному обмеженні її прав і законних інтересів. Дані заходи зумовлюються тим, що законодавство має бути гуманним щодо неповнолітніх правопорушників, враховуючи особливості психіки неповнолітнього та його соціальний статус [2, с. 111].

Важливість попередження правопорушень визначається і Кодексом України про адміністративні правопорушення (далі - КУпАП), ст. 1 якого наголошує, що одним із його завдань є запобігання правопорушенням. Це один із напрямків попереджувальної діяльності про, що мова буде йти нижче. Однак слід зазначити і те, що в правничій літературі більша увага все ж таки приділяється саме попередженню злочинів, що насамперед пов'язано із тим, що злочинність, як соціальне антигромадське явище, завжди була в центрі уваги держави і суспільства, що викликало розвиток такої науки як кримінологія. Актуальність даної статті полягає ще в тому, що злочинність є лише одним із проявів соціальних відхилень, під якими в науковій літературі розуміється комплекс різноманітних за характером видів поведінки, які не узгоджуються із загально визначеними нормами і правилами, прийнятими в більшості держав і громадських суспільств [3]. Тут ми повністю поділяємо думку Є. В. Додіна який зазначає, що попередження адміністративної деліктності повинно являти собою організовану державою діяльність формальних і неформальних формувань і окремих громадян, яка здійснюється на підставі і для виконання законів з метою викорінення причин та умов, які сприяють скоєнню адміністративних проступків, і забезпечують формування законослухняної поведінки громадян у сфері державного управління [4, с 72].

Метою цієї статті є удосконалення діяльності щодо попередження адміністративних правопорушень, які вчинюються неповнолітніми.

Так, етимологія слова «попередити» означає, що за допомогою певних заходів перешкоджають чомусь розвинути, здійснитись; чомусь запобігти, щось уберегти. Як наслідок — попередження, являє собою найгуманніший засіб боротьби із правопорушеннями неповнолітніх, що передбачає не покарання, а передусім вдосконалення умов їх життєдіяльності та побуту, виховання тощо.

На нашу думку, попередження адміністративних правопорушень неповнолітніх — це система різноманітних видів діяльності і заходів спеціально визначених суб'єктів як державних так і громадських, спрямованих на усунення причин і умов, які сприяють вчиненню правопорушень неповнолітніми, і як наслідок породжують деліктність цієї категорії осіб або сприяють їй, припинення таких правопорушень та притягнення їх до відповідальності.

Слід зазначити, що саме таке розуміння попереджувальної діяльності пропонується законодавцем. Так, у Законі України «Про попередження насильства в сім'ї» під попередженням розуміється «система соціальних і спеціальних заходів, спрямованих на усунення причин і умов, які сприяють вчиненню насильства в сім'ї, припинення насильства в сім'ї, яке готується або вже почалося, притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні насильства в сім'ї, а також медико-соціальна реабілітація жертв насильства в сім'ї» [5].

Отже, ключовими елементами у сформульованому нами понятті є: 1) здійснення спеціальних заходів системою державних та громадських суб'єктів попереджувальної діяльності; 2) усунення причин і умов, які сприяють вчиненню правопорушень неповнолітніми (профілактика); 3) припинення правопорушень та притягнення їх до відповідальності.

Розглянемо ці елементи більш детально. Заходи, що складають основу попередження адміністративних правопорушень прийнято називати заходами протидії антигромадській мотивації [6, с. 23]. Загалом усі можливі заходи попередження адміністративних правопорушень, які вчинюються неповнолітніми, можна об'єднати в такі групи: економічні, соціальні та технічні. Так, економічні заходи попередження адміністративних правопорушень, які вчинюються неповнолітніми, здійснюються як на макрорівні (наприклад, оздоровлення економіки країни в цілому, економічний захист найменш забезпечених верств населення за допомогою введення науково обґрунтованого рівня прожиткового мінімуму і т. ін.), так і на мікрорівні (наприклад, надання пільгового кредиту неповнолітньому із неблагополучної сім'ї, першочерговість у працевлаштуванні такого неповнолітнього тощо). Соціальні заходи попередження адміністративних правопорушень, які вчинюються неповнолітніми, покликані впливати на різні соціальні інститути (сім'я, колектив, громадські об'єднання тощо). До технічних заходів попередження адміністративних правопорушень, які вчинюються неповнолітніми, відносяться різні технології, правила, засоби і притосування, що перешкоджають вчиненню правопорушень (наприклад, технічні засоби охорони; встановлення технічних засобів таємного спостереження у торгових точках, на дискотехах та нічних клубах та ін.).

Вчені наводять різні класифікації суб'єктів попередження правопорушень. Найчастіше таких суб'єктів поділяють на *спеціалізованих і неспеціалізованих або на загальних чи спеціальних* [7].

На нашу думку, суб'єктів попередження адміністративних правопорушень, які вчинюються неповнолітніми варто поділити на дві групи: *загальні та спеціальні*.

До загальних слід віднести: Верховну Раду України; Президента України; Кабінет Міністрів України; Раду національної безпеки і оборони України; центральні та місцеві органи виконавчої влади; органи місцевого самоврядування в межах повноважень; громадян України, які не є членами громадських формувань правоохоронної спрямованості, та громадські організації не правоохоронного профілю; засоби масової інформації; просвітницькі та навчальні заклади; підприємства, установи та організації незалежно від форми власності. Особливість цих суб'єктів полягає в тому, що попередження адміністративних правопорушень, які вчинюються неповнолітніми, здійснюється ними опосередковано і є похідним (другорядним) від їх основної діяльності.

До спеціальних відносяться: уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї та молоді, служби у справах неповнолітніх обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських і районних у містах рад; школи соціальної реабілітації та професійні училища соціальної реабілітації органів освіти; центри медико-соціальної реабілітації неповнолітніх закладів охорони здоров'я; центри соціально-психологічної реабілітації неповнолітніх служб у справах неповнолітніх; притулки для неповнолітніх служб у справах неповнолітніх; кримінальна міліція у справах неповнолітніх органів внутрішніх справ; приймальники-розподільники для неповнолітніх органів внутрішніх справ; громадські вихователі неповнолітніх; комісії з питань запобігання дитячій бездогляд-

ності та соціальної реабілітації неповнолітніх; консультативні пункти центру соціальних служб для молоді, які утворюються в притулках для неповнолітніх; суди; прокуратура; громадські формування з охорони громадського порядку.

Особливість спеціальних суб'єктів полягає у тому, що попередження адміністративних правопорушень, які вчинюються неповнолітніми, є одним із їх завдань та повноважень.

Беручи до уваги те, що переважна більшість із загальних суб'єктів та деякі із спеціальних суб'єктів попереджувальної діяльності не визначені у Законі України «Про органи і служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх», вважаємо доцільним у ньому передбачити окремий розділ під назвою «Суб'єкти попередження правопорушень, які вчинюються неповнолітніми», який містив би дві статті: 1) «Загальні суб'єкти попередження правопорушень неповнолітніх»; 2) «Спеціальні суб'єкти попередження правопорушень неповнолітніх», – в яких був би приведений їх вичерпний перелік та повноваження. За основу цих статей пропонуємо взяти вище приведену нами класифікацію суб'єктів попередження адміністративних правопорушень, які вчинюються неповнолітніми.

Виявлення причин і умов, які сприяють вчиненню адміністративних правопорушень неповнолітніми, визначає сутність профілактичної діяльності, яка є одним із напрямків попередження правопорушень. Так, відповідно до ст.6 КУпАП, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, громадські організації, трудові колективи розробляють і здійснюють заходи, спрямовані на «... виявлення й усунення причин та умов, які сприяють їх вчиненню ...» [8]. Виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню адміністративних правопорушень, є одним із завдань провадження в справах про адміністративні правопорушення, що передбачено ст. 245 КУпАП. А відповідно до ст. 282 КУпАП, орган (посадова особа), який розглядає справу, встановивши причини та умови, що сприяли вчиненню адміністративного правопорушення, вносить у відповідний державний орган чи орган місцевого самоврядування, громадську організацію або посадовій особі пропозиції про вжиття заходів щодо усунення цих причин та умов. Про вжиті заходи протягом місяця з дня надходження пропозиції повинно бути повідомлено орган (посадову особу), який вніс пропозицію.

Висновки. Адміністративна відповідальність неповнолітніх порівняно з відповідальністю повнолітніх осіб має певні особливості. Саме попередження адміністративних правопорушень, які вчинюються неповнолітніми, є гуманним, дійсним та найбільш ефективним засобом (способом) скорочення кількості адміністративної деліктності, оскільки воно пов'язане з такими заходами з боку держави і суспільства, які спрямовані не лише на виявлення і усунення причин та умов, що сприяють правопорушенням, а й на утримання неповнолітнього від їх вчинення, припинення правопорушень та притягнення їх до відповідальності. Однак для того, щоб попередження правопорушень серед неповнолітніх було ефективним, необхідно спрямувати зусилля всього суспільства на забезпечення гармонійного розвитку підлітків, з одного боку, та при повазі до їх особистості, з другого. Лише суспільство, яке шанує своїх дітей, спроможне навчити їх з повагою ставитися до виконання встановлених ним правил поведінки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Стеценко С.Г. Адміністративне право України. – К.: Атіка. – 2009. – 640 с.
2. Ковальчук Ю.І. Особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх / Ю.І. Ковальчук // Право України, 2003. – № 6. – С. 111-114.

3. Литвак О. М. Державний вплив на злочинність: кримінологічно-правове дослідження / Литвак О. М. – К. : Юрінком Інтер, 2000. – 280 с.
4. Додин Е. В. Административная деликтология / Додин Е. В. – О. :АО БАХВА, 1997. – 112 с.
5. Про попередження насильства в сім'ї : Закон України від 15 листопада 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 10. – Ст. 70.
6. Савченко А. В. Мотив і мотивація злочину / Савченко А. В. – К. :Атіка, 2002. – 144 с.
7. Кримінологія: Загальна та Особлива частини : [підручник для студентів юрид. спец. вищ. навч. закладів] / [І. М. Даньшин, В. В. Голіна, О. Г. Кальман, О. В. Лисодєд]; под ред. проф. І. М. Даньшин.- Харків : Право, 2003. – 352 с.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.

УДК 342.16 : 34.07

Урбанський Б. П., прокурор прокуратури
Вінницького району Вінницької області, юрист 2 класу

Особливості кваліфікації адміністративних правопорушень, вчинених посадовими особами

Основною метою статті є висвітлення проблемних питань механізму притягнення окремої категорії винних осіб (посадових осіб) до адміністративної відповідальності. Проведено аналіз визначень поняття «посадова особа» у національному законодавстві та наголошено на необхідності його документального закріплення, як єдиної категорії нормотворення. Автор розкриває основні юридичні ознаки, які повинні бути притаманні посадовій особі як суб'єкту адміністративної відповідальності, для ефективного застосування її заходів.

Ключові слова: посадова особа, адміністративна відповідальність, законотворчість, єдиний підхід, кваліфікація, адміністративне правопорушення.

Основной целью статьи является освещение проблемных вопросов механизма привлечения отдельной категории виновных лиц (должностных лиц) к административной ответственности. Проведен анализ определенных понятия «должностное лицо» в национальном законодательстве и отмечена необходимость его документального закрепления, как единой категории нормотворчества. Автор раскрывает основные юридические признаки, которые должны быть присущи должностному лицу, как субъекту административной ответственности, для эффективного применения ее мер.

Ключевые слова: должностное лицо, административная ответственность, законотворчество, единый подход, квалификация, административное правонарушение.

The main purpose of the article is to highlight the problem of the mechanism for bringing a separate category of perpetrators administrative proceedings, such as official. An exhaustive analysis of all definitions of an official in the national legislation and highlighted the need to consolidate his documentary as a single category of rule-making. The author reveals the main legal features that should be characterized as a subject of official administrative responsibility for its effective use.

Keywords: official, administrative responsibility, legislation, common approach, qualifications, administrative offenses.

Актуальність теми. Реформування правової системи України є неможливим без постійного удосконалення законодавства та юридичної практики в сфері боротьби з корупцією та адміністративними правопорушеннями. В цьому контексті актуальним представляється розуміння особливостей кваліфікації адміністративних правопорушень,